

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS KENDELSE (Ottende Afdeling)

24. oktober 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – Domstolens procesreglement – artikel 99 – luftbefordring – forordning (EF) nr. 261/2004 – lang forsinkelse af et fly – passagerers ret til kompensation – bevis for passagerens tilstedeværelse ved indcheckning – bekræftet reservation fra luftfartsselskabet«

I sag C-756/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af tribunal d’instance d’Aulnay-sous-Bois (retten i første instans i Aulnay-sous-Bois, Frankrig) ved afgørelse af 28. november 2018, indgået til Domstolen den 3. december 2018, i sagen

LC,

MD,

mod

easyJet Airline Co. Ltd,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, L.S. Rossi, og dommerne J. Malenovský (refererende dommer) og F. Biltgen,

generaladvokat: E. Tanchev,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- MD og LC ved avocate J. Pitcher,
- den franske regering ved A.-L. Desjonquères og I. Cohen, som befuldmægtigede,
- den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros og C. Farto, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved J. Hottiaux og N. Yerrell, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Kendelse

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 2, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (EUT 2004, L 46, s. 1).
- 2 Denne anmodning er blevet fremsat i en sag mellem på den ene side LC og MD og på den anden side easyJet Airline Co. Ltd (herefter »easyJet«) vedrørende en anmodning om kompensation som følge af en lang flyforsinkelse.

Retsforskrifter

- 3 Første betragtning til forordning nr. 261/2004 lyder:

»Handling fra Fællesskabets side, når det drejer sig om lufttransport, bør bl.a. sigte på at sikre et højt beskyttelsesniveau for passagerer. Endvidere bør der fuldt ud tages hensyn til forbrugerbeskyttelseskrav generelt.«

- 4 Denne forordnings artikel 2, litra g), bestemmer:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

g) »reservation«: en billet eller et andet bevis, hvorefter fremgår, at passagerens reservation er blevet accepteret og registreret af luftfartsselskabet eller rejsearrangøren.«

- 5 Nævnte forordnings artikel 3 fastsætter:

»1. Denne forordning gælder

- a) for passagerer til en flyafgang fra en lufthavn, der er beliggende på en medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse
- b) for passagerer til en flyafgang fra en lufthavn, der er beliggende i et tredjeland, når bestemmelseslufthavnen er beliggende på en medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse, og det transporterende luftfartsselskab for den pågældende flyvning er et EF-luftfartsselskab, medmindre vedkommende har modtaget modbydelser eller kompensation og har fået bistand i det pågældende tredjeland.

2. Stk. 1 gælder, såfremt passagererne:

- a) medmindre flyvningen aflyses i henhold til artikel 5, har en bekræftet reservation til den pågældende flyafgang og er til stede ved indcheckningen

- som foreskrevet og på det tidspunkt, der forud og skriftligt (herunder ved hjælp af elektroniske midler) er angivet af luftfartsselskabet, rejsearrangøren eller et autoriseret rejsebureau,

eller, hvis der ikke er angivet noget tidspunkt

- senest 45 minutter før den offentliggjorte afgangstid, eller

- b) af et luftfartsselskab eller en rejsearrangør er blevet overført fra den flyafgang, på hvilken vedkommende har en reservation, til en anden flyafgang, uanset grunden hertil.

[...]«

- 6 Artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 261/2004 bestemmer:

»Når der henvises til denne artikel, modtager passageren en fast compensation som følger:

- a) 250 EUR for alle flyvninger på højst 1 500 km
- b) 400 EUR for alle flyvninger inden for Fællesskabet på mere end 1 500 km og for alle andre flyvninger på mellem 1 500 og 3 500 km
- c) 600 EUR for alle flyvninger, der ikke falder ind under a) eller b).

Ved fastsættelse af distancen er grundlaget det sidste bestemmelsessted, hvor boardingafvisning eller aflysning forsinker passagerens ankomst efter det planmæssige ankomsttidspunkt.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 7 Sagsøgerne i hovedsagen havde en elektronisk reservation til en flyafgang tur/retur med easyJet fra Paris (Frankrig) til Venedig (Italien) med afgang den 8. februar 2014 og hjemkomst den 10. februar 2014.
- 8 Ifølge sagsøgerne i hovedsagen var dette fly ved hjemkomsten til Paris tre timer og syv minutter forsinket.
- 9 Da sagsøgerne i hovedsagen ikke blev kompenseret for denne forsinkelse, har de anlagt sag for den forelæggende ret med påstand om, at easyJet pålægges at betale dem 250 EUR hver især i form af den faste compensation, der er fastsat i artikel 7 i forordning nr. 261/2004.
- 10 EasyJet, der ikke har bestridt den nævnte forsinkelse, afviste kravet om compensation på grund af sagsøgerne i hovedsagens manglende fremlæggelse af boardingkort som bevis for deres tilstedeværelse ved indcheckning.
- 11 På denne baggrund er sagsøgerne i hovedsagen af den opfattelse, at vanskelighederne ved at bevise tilstedeværelsen ved indcheckning bør belyses, og de har herved bl.a. gjort gældende, at besiddelsen af et boardingkort hverken er ensbetydende med, at passageren faktisk var til stede ved indcheckning, eller at passageren gik om bord på flyet, at artikel 3 i forordning nr. 261/2004 ikke definerer begrebet »indcheckning«, og at der bør tages hensyn til den digitale udvikling inden for indcheckning af passagerer, som er kendetegnet ved papirløst køb af billetter, forskellige måder at foretage onlineindcheckning på og elektroniske billetter.

- 12 Ifølge easyJet efterlader fortolkningen af forordning nr. 261/2004 derimod ingen tvivl, da Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig) har præciseret, at det påhviler passagererne at fremlægge boardingkortet med henblik på at bevise deres tilstedeværelse ved indcheckningen.
- 13 I forelæggelsesafgørelsen nævnes således praksis fra Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig), som stadfæster domme afsagt af den forelæggende ret, hvorved sidstnævnte afviste anmodninger om fast kompensation i overensstemmelse med forordning nr. 261/2004 for en lang flyforsinkelse, som var indgivet af passagerer, der på trods af fremlæggelse af beviser for en elektronisk reservation og visse andre bekræftelser ikke havde frembragt de relevante boardingkort.
- 14 Derudover fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at inden for rammerne af det omfattende antal søgsmål, som er indbragt for den forelæggende ret, har størstedelen af de transporterende luftfartsselskaber gjort gældende, at der ikke foreligger boardingkort, som begrundelse for at nægte at udbetale den i artikel 7 i forordning nr. 261/2004 omhandlede faste kompensation i tilfælde af en lang flyforsinkelse, idet de herved har støttet sig på den nævnte praksis fra Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig).
- 15 På denne baggrund har tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (retten i første instans i Aulnay-sous-Bois, Frankrig) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal artikel 3, stk. 2, litra a), i [forordning nr. 261/2004] fortolkes således, at passagererne for at kunne påberåbe sig forordningens bestemmelser skal bevise, at de var til stede ved indcheckningen?
- 2) Såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende, er artikel 3, stk. 2, litra a), i forordning nr. 261/2004 da til hinder for en ordning med en simpel formodning, hvorefter betingelsen om, at passageren skal være til stede ved indcheckningen, anses for at være opfyldt, når sidstnævnte er i besiddelse af en reservation, som er blevet accepteret og registreret af det transporterende luftfartsselskab i henhold til artikel 2, litra g)?«

Om de præjudicielle spørgsmål

- 16 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer Domstolen at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen i givet fald at omformulere de spørgsmål, der forelægges den (jf. sag C-257/14 af 17.9.2015, EU:C:2015:618, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).
- 17 Denne mulighed skal anvendes ved nærværende præjudicielle forelæggelse.
- 18 Med disse spørgsmål har den forelæggende ret ganske vist anmodet Domstolen om generelt at tage stilling til, om artikel 3, stk. 2, litra a) i forordning nr. 261/2004 skal fortolkes således, at en passager for at kunne påberåbe sig denne forordnings bestemmelser skal bevise sin tilstedeværelse ved indcheckningen, og, såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende, om det, henset til denne forordnings artikel 2, litra g), kan lægges til grund, at passageren var til stede, når passageren er i besiddelse af en reservation, som er blevet accepteret og registreret af det transporterende luftfartsselskab.
- 19 Den forelæggende rets spørgsmål skal imidlertid besvares i den særlige kontekst, hvori luftfartsselskabet har afvist at udbetale kompensation som omhandlet i forordning nr. 261/2004 som følge af en forsinkelse, der var lig med eller længere end tre timer, på en flyafgang, som parterne

havde en bekræftet reservation på. Som det fremgår af nærværende kendelses præmis 10, har luftfartsselskabet imidlertid ikke bestridt, at flyforsinkelsen fandt sted, men det afviste anmodningen om kompensation med den begrundelse, at passagererne ikke havde bevist deres tilstedeværelse ved indcheckning ved fremlæggelse af et boardingkort.

- 20 Den forelæggende ret har ligeledes henledt opmærksomheden på det omfattende antal søgsmål, som er indbragt for retten. Ifølge den forelæggende ret afviser størstedelen af luftfartsselskaberne at yde kompensation i tilfælde af lange flyforsinkelser som omhandlet i artikel 7 i forordning nr. 261/2004 med den begrundelse, at boardingkortet ikke blev fremlagt, idet en sådan fremlæggelse kræves ifølge praksis fra en domstol i øverste instans i det pågældende medlemsland.
- 21 Under hensyntagen til disse forhold og med henblik på at give den forelæggende ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den, skal spørgsmålene forstås således, at det nærmere bestemt ønskes oplyst, om forordning nr. 261/2004, og navnlig dens artikel 3, stk. 2, litra a), skal fortolkes således, at passagerer på et fly, der er forsinket med tre timer eller mere ved ankomsten, og som har en bekræftet reservation på denne flyafgang, kan nægtes kompensation i henhold til denne forordning alene af den grund, at de ikke i forbindelse med deres anmodninger om kompensation har bevist deres tilstedeværelse ved indcheckning til nævnte flyafgang, navnlig ved hjælp af boardingkortet.
- 22 Såfremt besvarelsen af et præjudicielt spørgsmål klart kan udledes af retspraksis eller ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl, kan Domstolen i overensstemmelse med artikel 99 i Domstolens procesreglement til enhver tid på forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten beslutte at træffe afgørelse ved begrundet kendelse.
- 23 Da dette er tilfældet i nærværende sag, skal denne bestemmelse anvendes.
- 24 Det fremgår af ordlyden af artikel 3, stk. 2, litra a), i forordning nr. 261/2004, at denne forordning kun gælder, hvis passagererne dels er i besiddelse af en bekræftet reservation til den pågældende flyafgang, dels er til stede ved indcheckningen inden for fristerne fastsat i denne bestemmelse.
- 25 Det følger heraf, at da de to betingelser i denne bestemmelse er kumulative, kan passagerens tilstedeværelse ved indcheckningen ikke formodes at have fundet sted ud fra den kendsgerning, at passageren er i besiddelse af en bekræftet reservation til den pågældende flyafgang.
- 26 I øvrigt præciserer den nævnte bestemmelse, at kravet om at være til stede ved indcheckningen ikke gælder passagerer, der er udsat for aflysning af en flyafgang.
- 27 De præjudicielle spørgsmål omhandler imidlertid passagerer, der er udsat for lange flyforsinkelser.
- 28 I denne henseende bemærkes, at for så vidt som et transporterende luftfartsselskab, som det er tilfældet i hovedsagen, tager de passagerer om bord, der har en bekræftet reservation til den pågældende flyafgang, og transporterer dem til deres bestemmelsessted, skal disse passagerer anses for at have efterlevet kravet om at være til stede ved indcheckningen forud for flyafgangen. På disse betingelser er det således ikke nødvendigt at bevise en sådan tilstedeværelse i forbindelse med indgivelsen af en anmodning om kompensation.
- 29 Det følger heraf, at passagerer som de i hovedsagen omhandlede, der er i besiddelse af en bekræftet reservation til en flyafgang, og som har gennemført flyvningen, skal anses for at have efterlevet kravet om tilstedeværelse ved indcheckningen på korrekt vis.

- 30 Så snart de når frem til deres bestemmelsessted med en forsinkelse på tre timer eller derover, har de pågældende passagerer således ret til kompensation som følge af forsinkelsen i henhold til forordning nr. 261/2004, uden at de til dette formål skal fremlægge et boardingkort eller anden dokumentation, der bevidner deres tilstedeværelse inden for de foreskrevne frister ved indcheckningen til den forsinkede flyafgang.
- 31 En sådan konklusion understøttes i øvrigt af det formål, der er anført i første betragtning til forordning nr. 261/2004, der sigter på at sikre et højt beskyttelsesniveau for passagerer.
- 32 De passagerer, som er udsat for en lang flyforsinkelse, har således mulighed for at gøre brug af deres ret til kompensation uden at være underlagt et krav, som ikke er tilpasset deres situation, og som består i efterfølgende i forbindelse med deres anmodning om kompensation at bevise, at de var til stede ved indcheckning ved den forsinkede flyafgang, som de under alle omstændigheder var om bord på.
- 33 Det vil kun forholde sig anderledes, hvis luftfartsselskabet er i besiddelse af elementer, der kan godtgøre, at passagererne til forskel fra, hvad de hævder, ikke var om bord på den omhandlede forsinkede flyafgang, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve.
- 34 Henset til det ovenstående skal de forelagte spørgsmål besvares med, at forordning nr. 261/2004, og navnlig dens artikel 3, stk. 2, litra a), skal fortolkes således, at passagerer på et fly, der er forsinket med tre timer eller mere ved ankomsten, og som har en bekræftet reservation på denne flyafgang, ikke kan nægtes kompensation i henhold til denne forordning alene af den grund, at de ikke i forbindelse med deres anmodninger om kompensation har bevist deres tilstedeværelse ved indcheckning til den nævnte flyafgang, navnlig ved hjælp af boardingkortet, medmindre det påvises, at disse passagerer ikke var om bord på det pågældende forsinkede fly, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve.

Sagsomkostninger

- 35 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91, og navnlig dens artikel 3, stk. 2, litra a), skal fortolkes således, at passagerer på en flyafgang, der er forsinket med tre timer eller mere ved ankomsten, og som har en bekræftet reservation på denne flyafgang, ikke kan nægtes kompensation i henhold til denne forordning alene af den grund, at de ikke i forbindelse med deres anmodninger om kompensation har bevist deres tilstedeværelse ved indcheckning til den nævnte flyafgang, navnlig ved hjælp af boardingkortet, medmindre det påvises, at disse passagerer ikke var om bord på det pågældende forsinkede fly, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve.

Underskrifter